

Sisällys

Oppilaalle	5
Sisällys	6
Opettajalle	8
Oppimisen välineitä	10

YSTÄVÄ KALLIS

11

Takaisin kouluun	12
Kerron perheestäni	14
Ystäväkirja	17

LEIKKI ON LAPSEN TYÖTÄ

19

Leikitään yhdessä!	20
Miten leikitään rosvoa ja poliisia?	22
Kapteeni käskää	24

LUKUTOUKAN TUTKIMUKSET

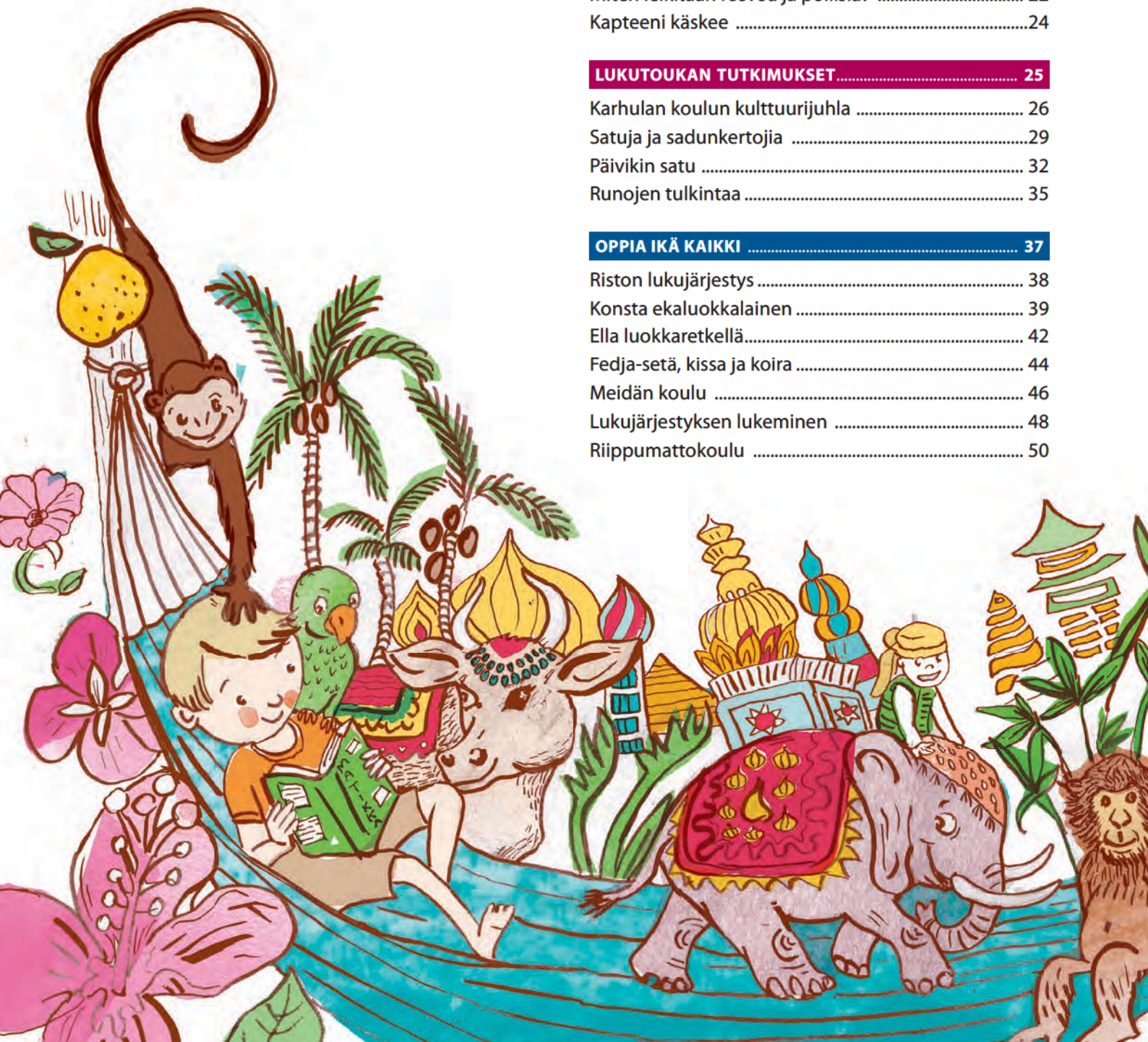
25

Karhulan koulun kulttuurijuhla	26
Satuja ja sadunkertoja	29
Päivikin satu	32
Runojen tulkintaa	35

OPPIA IKÄ KAIKKI

37

Riston lukujärjestys	38
Konsta ekaluokkalainen	39
Ella luokkaretkellä.....	42
Fedja-setä, kissa ja koira	44
Meidän koulu	46
Lukujärjestyksen lukeminen	48
Riippumattokoulu	50



TUHANSIEN JÄRVIEN MAA 52

Suomi ja naapurimaat	53
Suomalainen maisema	54
Matkalla Suomessa	56
Lisää Suomesta ja suomalaisista	60

VITSINIEKKOJA JA TARINANISKIJÖITÄ 65

Kummalliset kummitukset	66
Voihan vitsii! :-)	68
Pelottaako?	70

LENTÄVÄ LAUSE 72

Turvallista koulumatkaa!	73
Kirjastopäivä	75
Riston viesti kummikirjailijalle	77
Miten tullaan kirjailijaksi?	79

HYVÄN SÄÄN AIKANA 82

Sää ja vuodenajat	83
Matin muistiinpanoja	87

Keskustelua metrossa	90
Joukkotiedotusvälineet eli media	92
Media – uutisia, mielipiteitä, mainoksia ja ilmoituksia	95

OMA KOTI KULLAN KALLIS..... 99

Severin uudet naapurit	100
Aarteenetsintäleikki	102
Samppa ja Suhonen muuttavat maalle	104

LUONNON HELMASSA 108

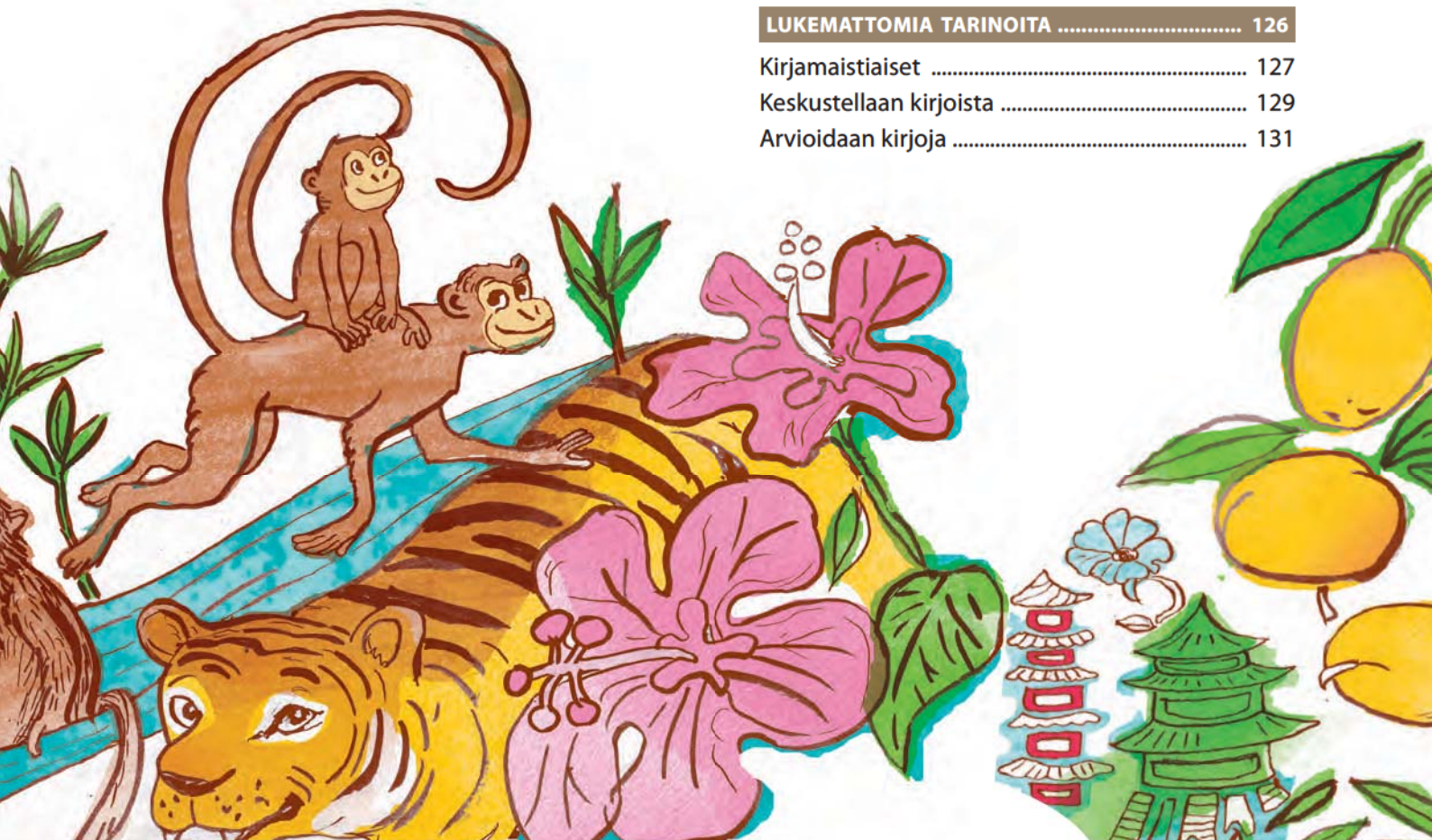
Laulujoutsen	109
Karhu	111
Kielo	113

TERVE SIELU TERVEESSÄ RUUMIISSA 115

Terveystarkastus	116
Niina saa hammasraudat.....	119
Voi hyvin!	122
Parane pian, Risto!	124

LUKEMATTOMIA TARINOITA 126

Kirjamaistiaisat	127
Keskustellaan kirjoista	129
Arvioidaan kirjoja	131



Oppimisen välineitä

LUKULUUPPI

Jokaisen kappaleen alussa on Lukuluuppi-tehtävät. Ne ohjaavat tekstien ja kuvien lukemiseen. Lukuluuppitehtävät auttavat ennakoimaan tekstin sisältöä: pystyt päättelemään jo paljon, ennen kuin olet vielä lukenutkaan koko tekstiä.

Jokaisen kappaleen lopussa on melkoinen joukko tehtäviä. Osa niistä tehdään tunnilla yhdessä opettajan ja muun ryhmän kanssa, osa voi tulla koti-tehtäväksi. Osa tehtävistä tehdään suullisesti, mutta joukossa on myös kirjoitustehtäviä.

Lue ja hoksaa

Nämä tehtävät ohjaavat etsimään tekstistä olennaisinta tietoa ja harjoittavat myös laajentamaan tekstin aihepiiriä ympäröivään maailmaan ja omiin kokemuksiin.

Opettele ja opi

Nämä tehtävät ohjaavat tarkastelemaan tekstissä käytettyä kieltä ja harjoittelemaan kielen ja tekstin eri muotoja.

Tutki kuvaa ja hoksaa

Kirjan kuvat johdattelevat tekstiin ja aihepiiriin, lukemaan kuvaa ja etsimään siitä tietoa. Kuvien ja niihin liittyvien kysymysten avulla voidaan harjoitella aiheen sanastoa ja kielitietoa.

Kerro ja kuuntele

Näissä tehtävissä harjoitellaan puhumista erilaisista aiheista ja opetellaan myös keskittymään puhutoverien kuuntelemiseen. Keskustelu on parasta silloin, kun kaikki osallistujat kuuntelevat myös toistensa esille nostamat asiat.

Keksi ja kirjoita

Nämä tehtävät ohjaavat erilaisiin kirjoitustehtäviin. Kirjoitustehtävät tehdään erilliseen kirjoitusvihkoon. Siisti käsiala ja selkeä otsikointi on tärkeää muistaa kaikissa kirjoitustehtävissä!

Esitä ja eläydy

Joissain kappaleissa päästään opettelemaan myös eläytyvää kertomista, lukemista tai esittämistä. Näiden tehtävien avulla voi harjoitella suullisen esittämisen taitoja ja saa esiintymiskokemusta.

SANASALAATTI

Joka kappaleessa on sanastoharjoituksia, joissa opetellaan uusien sanojen merkitystä ja käyttöä sekä laajennetaan suomen kielen sanavarastoa. Oppilaat voivat myös pitää erillistä sanavihkoa, johon kootaan uudet sanat tai vaikkapa kaikki sanasalaattitehtävät.



Kuuntelutehtävä

Sekä teksti- että harjoituskirjassa on paljon kuuntelutehtäviä. Ne löytyvät tällaisen kuvakkeen kohdalta. Kuuntelutehtävissä harjoitellaan eläytymisen lisäksi sekä tarkkaa että pelkkiä pääasioita poimivaa kuuntelutaitoa. Kirjassa on myös paljon keskustelutehtäviä, joissa päästään harjoittelemaan osallistuvaa kuuntelua.



YSTÄVÄ KALLIS

Takaisin kouluun
Kerron perheestäni
Ystäväkirja

– Mutta lentää aika hyvin, Samppa totesi, kun se lumileopardi pyrähti oksalle.

– Nyt se karkasi, Pate hätääntyi, kun eläin äkkiä lensi pois. Me kaikki kiljuimme apua.

– Se oli varpunen, rauhoitti opettajakin, kun me olimme lopettaneet huutamisen.

– Lumileopardi on tuolla nurkassa, opettaja osoitti vaaleaa karvahattua, joka pilkotti kiven takaa. Varpunen oli meistä kyllä paljon hurjempi.

Seuraavassa häkissä oli oikea leijona. Se nousi seisomaan juuri, kun me tulimme häkin luo. Leijona hyppäsi mahtavalla loikalla kivelle, karjui pelottavasti, syöksyi sitten notkein askelin kuusi kertaa häkkinsä ympäri ja aukaisi lopuksi mahtavan kitansa paljastaen valtavat raateluhampaansa. Tai niin opettaja

sanoi. Meistä kukaan ei nähnyt sitä, sillä me syötimme juuri silloin kesyä oravaa, joka osasi ottaa pähkinän kädestä.

Puolivälissä kierrosta opettaja ehdotti taukoa. Hassua, että vasta silloin me huomasimme Paten ja Sampan puuttuvan.

– Minä näin ne viimeksi apinahäkkien kohdalla, Hanna ilmoitti.

– Apinat ovat ottaneet Paten ja Sampan vangeiksi, minä kauhistuin.

– Miten ihmeessä me silloin erotamme ne kaksi niiden muiden joukosta? huolestui opettajakin.



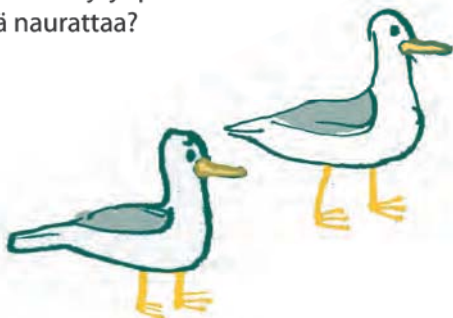
TIMO PARVELA, *Ella luokkaretkellä*. Tammi 2002.

Lue ja hoksaa

- 1 Missä lapset ovat luokkaretkellä?
- 2 Mitä eläimiä lapset näkivät?
- 3 Mille eläimelle neljäs häkki oli tarkoitettu?
- 4 Kuka kertomusta kertoo? Kuinka hän kertoo tapahtumista?
- 5 Millainen Pate mielestäsi on?
- 6 Millaista lasten keskustelu on?
- 7 Kuinka opettaja suhtautui oppilaisiinsa? Lue esimerkiksi opettajan viimeinen vuorosana ja mieti, mihin hän vertaa Patea ja Samppaa.

Kerro ja kuuntele

- 8 Oletko itse käynyt eläintarhassa? Mitä eläimiä olet nähnyt siellä?
- 9 Oletko sinä ollut joskus luokkaretkellä? Kerro, mihin menit ja mitä siellä tehtiin.
- 10 Miksi *Ella*-kirjoja pidetään humoristisina? Mikä niissä naurattaa?



Esitä ja eläydy

- 11 Lukekaa ryhmässä tekstin vuoropuhelu tarinaan eläytyen. Miettikää tarkasti etukäteen, kuinka esimerkiksi lapset puhuvat. Puhuvatko he arvioiden, hätääntyen, kauhistuen vai vain toteavalla äänellä. Rooleihin tarvitaan kertojan lisäksi viisi muuta esiintyjää.

SANASALAATTI

- 12 Tutki vielä tekstiä. Sieltä on alleviivattu sanoja ja ilmauksia. Mitä ne tarkoittavat? Lue alleviivatun sanan ympäriltä tekstiä ja selvitä niiden merkitys parisi kanssa.
- 13 Keksi eläin-arvoituksia ja kirjoita ne vihkoon. Voit kertoa esimerkiksi eläimen ulkonäöstä, liikkumisesta, ääntelystä, ravinnosta tai asumisesta. Lue arvoitukset muille ja anna heidän yrittää arvata, mikä eläin on kyseessä.

MALLI: *Sillä on pitkät korvat, talvella se on valkoinen ja kesällä ruskea. Se liikkuu loikkimalla. Se asuu metsässä pensaiden alla ja koloissa. Se syö puun kuorta. Mikä se on?*



Osa Karhulan alakoulun oppilaista tulee kouluun myös metrolla tai bussilla. He asuvat kauempana koulusta ja tulevat esim. musiikki- tai erityisluokalle. Jotkut pienemmistä erityisluokkalaisista tulevat kouluun taksilla. Mohamed muistaa, että hänkin tuli kolmannella luokalla usean viikon ajan taksilla kouluun.

Lue ja hoksaa

- 1 Millä eri kulkuvälineillä Karhulan alakoulun oppilaat tulevat kouluun?
- 2 Mikä etu 3.–6.-luokkalaisilla on pienempiin oppilaisiin verrattuna?



Kuuntele ja hoksaa

- 3 Miksi Mohamed tuli taksilla kouluun?

Olenko minä
citykarhu, kun en
elä metsässä?



Kerro ja kuuntele

- 4 Millä sinä kuljet kouluun?
- 5 Millainen sinun koulumatkasi on?
- 6 Millaisella mielellä aloitat uuden kouluvuoden?

SANASALAATTI

- 7 Etsi tekstistä kaikki liikenteeseen ja liikkumiseen liittyvät sanat ja kirjoita ne vihkoosi.

LUKULUUPPI

- » Silmäile kuvaa ja tekstiä.
- » Lue ensimmäinen virke. Mieti, mitä erilaista Riston luokassa eilen tehtiin.
- » Etsi tekstistä *kirjasto*-sanana eri muodot sekä niihin liittyvät verbit. Mitä mielenkiintoista huomaat?

Kirjastopäivä

Eilen Riston luokka meni kirjastoon. Monille oppilaille kirjasto oli ennestään tuttu paikka, mutta jotkut eivät olleet käyneet kirjastossa koskaan. Yleensä oppilaat olivat lainanneet kirjastosta kirjoja, ja jotkut olivat käyneet internetissä pelaamassa. Kaikki olivat kyllä nähneet kirjaston jossain, vaikka he eivät olleet käyneet siellä.

Risto tietää, että kodin lähellä on kirjasto, koska hän käy vanhempiensa kanssa silloin tällöin lainaamassa kirjoja sieltä. Lauantaisin äiti tuo pikkusiskon kuuntelemaan, kun lapsille luetaan satuja. Risto lähtee mukaan, jos hänellä ei ole muuta tekemistä, tai jos ulkona on huono sää.





HYVÄN SÄÄN AIKANA

Sää ja vuodenajat

Matin muistiinpanoja

Keskustelua metrossa

Joukkotiedotusvälineet eli media

Media – uutisia, mielipiteitä, mainoksia ja ilmoituksia

LUKULUUPPI

- » Katso kuvaa luokasta. Mikä oppitunti luokassa on meneillään? Mistä sen voi päätellä?
- » Silmäile vihkon sivua. Kenen tekstiä siinä voisi olla?
- » Lue otsikko ja väliotsikko. Mistä on puhe?



Sää ja vuodenajat

Pipokausi alkaa

Meillä entisessä koulussa oli tapana viettää ennen syysloman alkua Hassun hatun päivää. Silloin oppilaat pukeutuivat erilaisiin päähineisiin. Niitä oli suunniteltu yhdessä äitien ja isien, kavereiden, sukulaisten ja kummien kanssa. Yksi hassuimmista oli veikeä, kaksiosainen hattu, johon kaksi toisen luokan poikaa oli pukeutunut. Hatussa oli kaksi turbaania, jotka olivat kiinni toisissaan. Kaverusten piti koko päivä kulkea samaan suuntaan. Oli myös muita humoristisia hattuja. Monet tytöt olivat pukeutuneet miesten hattuihin ja pojat naisten hattuihin.



Koulupäivän kohokohta oli se, kun joka luokka-asteelta valittiin hauskin ja omaperäisin hattu. Sen omistaja palkittiin. Hassun hatun päivä oli erilainen koulupäivä. Opettajatkin hassuttelivat silloin. Kouluun sai tuoda myös lempilelun ja viimeisellä tunnilla leikittiin ja syötiin karkkia. Hassun hatun päivän jälkeen kaikki muistivat, että pipokausi oli alkanut. Kukaan ei siis tule kouluun enää paljain päin eikä avojaloin.

Keskustelua metrossa

Niina, Hassan ja Risto ovat metrossa matkalla koulusta kotiin. Seuraavana päivänä jokaisen täytyy kertoa koulussa jostakin omasta harrastuksestaan. Siksi he keskustelevat nyt samasta aiheesta.

LUKULUUPPI

- » Tarkastele kuvaa ja otsikkoa.
- » Päättele, mikä on tapahtumapaikka, ketkä keskustelevat ja mistä?



Tutki kuvaa ja hoksaa

- 1 Mitä asioita tai millaisia ihmisiä ja eläimiä näet metrossa Niinan, Hassanin ja Riston lisäksi?



Kuuntele ja hoksaa

- 2 Mitä harrastuksia keskustelussa mainittiin?

Kerro ja kuuntele

- 3 Mitä sinusta tarkoittaa harrastus? Liittyykö harrastamiseen säännöllinen kellonaika? Pitääkö siinä olla jokin väline? Voiko harrastaa yksin vai pitääkö kuulua ryhmään?
- 4 Mitä itse harrastat?
- 5 Ota selvää alueesi harrastusmahdollisuuksista. Voit kysellä muilta oppilailta ja opettajilta. Voit myös tutkia ilmoitustauluja tai paikallislehtiä. Kerro muille, mitä löysit!



TOP TEN

KARHULAN ALAKOULUN OPPILAIDEN HARRASTUKSET

1. leikkiminen kavereiden kanssa
2. liikunta (jäähkiekko, jalkapallo, uiminen, skeittailu, telinevoimistelu)
3. tietokonepelit
4. musiikin kuuntelu
5. kirjojen lukeminen
6. piirtäminen
7. askartelu
8. soittaminen
9. laulaminen
10. konsolipelit

SANASALAATTI

- 6 Lue lista harrastuksista. Keksi ja kirjoita vihkoon lisää harrastuksia.
- 7 Valitse jokin sinua kiinnostava harrastus ja kokoa vihkoosi mahdollisimman paljon siihen liittyviä sanoja. Voit koota sanat esim. ajatuskartaksi.